СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація»**
Освітньо-професійна програма: **«Фізична терапія»**
Код компонента в освітній програмі: **ОК 17**
Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **4**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**
Навчальні заняття: **практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **диф.залік**
Пререквізити: Менеджмент у фізичній терапії при ураженнях опорно-рухового апарату, Менеджмент у фізичній терапії при ураженнях нервової системи, Клінічні практики з фізичної терапії при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату, діяльності нервової, серцево-судинної та дихальної системи у пацієнтів різних вікових груп

Кафедра/підрозділ: **кафедра спортивної, фізичної та реабілітаційної медицини, фізичної терапії, ерготерапії,** вул. О. Шпейєра, 4, Філія «Університетська лікарня» ХНМУ, 2-й поверх, праве крило, м. Харків
Керівники освітнього компонента: викладач Буряченко Надія Олександрівна
email: no.buriachenko@knmu.edu.ua
Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
https://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=6831

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Дисципліна «Фізична терапія військовослужбовців» спрямована на формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань і практичних умінь щодо надання реабілітаційної допомоги військовим особам із травматичними, неврологічними, соматичними та психофізичними порушеннями, що виникли внаслідок військових дій. Особлива увага приділяється сучасним підходам до фізичної терапії при бойовій травмі, ампутаціях, черепно-мозкових ушкодженнях, посттравматичному стресовому розладі, поєднаних ураженнях та тривалих функціональних обмеженнях.

Програма дисципліни орієнтована на інтеграцію принципів МКФ, доказової медицини, мультидисциплінарного підходу та клінічного реабілітаційного менеджменту у процесі відновлення функціональної незалежності пацієнтів різних вікових груп. Вивчення дисципліни забезпечує підготовку здобувачів до роботи в умовах сучасної системи реабілітації, зокрема в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення..

МЕТА КУРСУ: формування у здобувачів освіти здатності до клінічно обґрунтованого планування та реалізації програм фізичної терапії у військовослужбовців з урахуванням сучасних принципів доказової медицини, МКФ та мультидисциплінарного підходу.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ: ПРН1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (6 год):

1. Вступ. Сучасна структура реабілітаційної допомоги військовослужбовців в Україні та світі.
2. Клініко-функціональне обстеження, методи фізичної терапії військовослужбовців із бойовою травмою відповідно до МКФ.
3. Застосування принципів доказової медицини у фізичній терапії військовослужбовців

Перелік тем практичних занять (44 год.):

1. Тема 1. Вступ. Сучасна структура реабілітаційної допомоги військовослужбовців в Україні та світі.
2. Патофізіологічні механізми мінно-вибухової травми та їх вплив на функціональні порушення. Реабілітація військовослужбовців з МВТ.
3. Клініко-функціональне обстеження, методи фізичної терапії військовослужбовців із бойовою травмою відповідно до МКФ.
4. Фізична терапія при ампутаціях кінцівок унаслідок бойових ушкоджень.
5. Реабілітація військовослужбовців із черепно-мозковою травмою та іншими ушкодженнями нервової системи.
6. Фізична терапія при поєднаних та поліорганних ураженнях.
7. Реабілітація військовослужбовців із посттравматичним стресовим розладом у поєднанні з фізичними порушеннями.
8. Клінічний реабілітаційний менеджмент військовослужбовців. Постановка SMART-цілей, планування, моніторинг і оцінка ефективності втручань.
9. Застосування принципів доказової медицини у фізичній терапії військовослужбовців.
10. Соціальна та професійна реінтеграція військовослужбовців. Диф.залік.

Перелік тем самостійної роботи студента (70 год.)

1. Тема 1. Вступ. Сучасна структура реабілітаційної допомоги військовослужбовців в Україні та світі.
2. Патофізіологічні механізми мінно-вибухової травми та їх вплив на функціональні порушення. Реабілітація військовослужбовців з МВТ.
3. Клініко-функціональне обстеження, методи фізичної терапії військовослужбовців із бойовою травмою відповідно до МКФ.
4. Фізична терапія при ампутаціях кінцівок унаслідок бойових ушкоджень.
5. Реабілітація військовослужбовців із черепно-мозковою травмою та іншими ушкодженнями нервової системи.
6. Фізична терапія при поєднаних та поліорганних ураженнях.
7. Реабілітація військовослужбовців із посттравматичним стресовим розладом у поєднанні з фізичними порушеннями.
8. Клінічний реабілітаційний менеджмент військовослужбовців. Постановка SMART-цілей, планування, моніторинг і оцінка ефективності втручань.
9. Застосування принципів доказової медицини у фізичній терапії військовослужбовців
10. Соціальна та професійна реінтеграція військовослужбовців. Диф.залік.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: : *онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.*

Методи навчання: *Навчання здійснюється з використанням практичних занять з мультимедійною підтримкою, практичних занять з демонстрацією обладнання та проведенням процедур, проблемно-орієнтованого навчання (аналіз клінічних випадків), імітаційних та рольових вправ (робота у групах за ролями: фізичного терапевта, пацієнт, асистент), методу проєктів (розробка індивідуального плану фізичної терапії для пацієнта). Використовуються елементи дистанційного навчання з доступом до відеоматеріалів, електронних протоколів та інтерактивних тестів.*

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/). Оцінки за практичне заняття виставляються за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно» відповідно до критеріїв оцінювання знань та вмінь. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).
В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (120 – 200 балів) відповідно до таблиці 2 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД з додаванням балів за виконані індивідуальні завдання (виконуються за бажанням) становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.
Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів. Перелік індивідуальних завдань та кількість балів, які може отримати здобувач, можна отримати у викладача групи або знайти в програмі навчальної дисципліни, що розміщена на сторінці освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle)
Підсумковий контроль: диф. залік (ДЗ).
Оцінка з дисципліни (ОД). ОД = ЗНД +ІЗ+ ДЗ.
Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.
Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання здобувачами освіти ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).
Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).
Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.
Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.
Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

- *інші вимоги кафедри*

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: підручник / Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчук, Д.В.Вакуленко; за заг. ред. Л.О.Вакуленко, В.В.Клапчука. - Тернопіль: ТДМУ, 2019. - 372 с.
2. Сітовський А. М. Фізична терапія при порушенні діяльності опорно-рухового апарату : навч. посіб. / А. М. Сітовський. — Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. — 183 с.
3. Бай А., Попович Д., Вайда О., Бойко В., Гевко У., Миндзів К., Гавриленко А. Застосування фізичної терапії та ерготерапії в процесі відновлення військовослужбовців із посттравматичним стресовим розладом : аналітичний огляд / Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія. 2025, № 2. С. 148–152.
4. Одинець Т., Коваленко Я. Фізична терапія військовослужбовців з наслідками мінно-вибухової травми нижніх кінцівок / Physical Culture and Sport: Scientific Perspective. 2024;1.
5. Блага О. С., Гирявець М. В. Рання реабілітація пацієнтів в умовах воєнного стану / Україна. Здоров'я нації. 2025; № 1.
6. Грубич О. С., Чернякова І. О. Фізична терапія та реабілітація в умовах повномасштабної війни в Україні. Медицина в умовах воєнного стану : матеріали наук.-практ. конф. Харків, 2024. С. 61–63.
7. Дистанційна реабілітація після травм та операцій: роль цифрових технологій / В. А. Буряченко, Н. О. Буряченко, Я. В. Астапова // Sustainable development of society in the era of digitalization: science, education and innovation : International scientific-practical conference, Aarhus, Denmark, November 23, 2024 : book of abstracts. – Aarhus, 2024. – Part 2. – P. 18–20. https://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/35638
8. Калінкіна О., Виноградова М., Шевчук Ю., Калінкін К. Фізична терапія та ерготерапія військових з вогнепальною травмою плеча. Україна. Здоров'я нації. 2025. № 2. С. 153–161.
9. Нагорна О. Б., Кунинець О. Б., Кравець К. П. Фізична терапія, ерготерапія військовослужбовців після заброньової травми грудної клітки. Rehabilitation and Recreation. 2025. Т. 19, № 3. С. 21–28.

Зав. кафедри спортивної,
фізичної та реабілітаційної
медицини, фізичної терапії,
ерготерапії, к.мед.н, доцент ОРИГІНАЛ ПІДПИСАНО УКРАЇНА 61022, м.Харків, проспект Науки, 4 ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ *Олена МАРКОВСЬКА*